

TÜRKİYE - İSVEÇ TİCARET VE SEYRİSEFAİN MUAHEDENAMESİNİN TASDİKİ HAKKINDA (1/236) NUMARALI KANUN LAYİHASI VE HARİCİYE VE İKTİSAT ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

15 Mayıs 1928

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye - İsveç ticaret ve seyrisefain muahedenamesinin tasdiki hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 13 Mayıs 1928 tarihli içtimasında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tasvip olunan kanun layihası ile esbabı mucibe mazbatasının müsaddak sureti leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının ifasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Hariciye Vekâleti Celilesinden Yazılan Esbabı Mucibe
Layihası Suretidir

Türkiye ve İsveç Hükümetinin salahiyattar mu-rahhasları arasında Ankara'da 4 Şubat 1928 tarihinde imza edilip Fransızca bir sureti Türkçe tercümesi leffen takdim kılınan ticaret ve seyrisefain mukavelemesi esas itibarıyla en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi esasına istinat etmekte ve bazı mevaddı aynen Finlandiya bir kısmı da Almanya muahedenamelerindeki ahkâmı ihtiva etmektedir.

Birinci faslı teşkil edip aynen denebilecek derecede Finlandiya muahedenamesi ahkâmını ihtiva eden ikamete ait mevad tarafeyn tebaalarının yekdiğeri ülkesindeki ikamet şeraitini tespit ve bu hususta haklarında en ziyade mazhar müsaade millet muamelesinin tatbik olunacağını takrir eylemekte ve tarafeyn akideynden her birinin Devletin dahili ve harici emniyetiyle intizamı âmme ve zabıtai sıhhiye ve ahlakiyeye müteallik esbaptan dolayı diğer taraf tebaasına memlekette meks ve ikamet etmek müsaadesini vermemek hususundaki hak ve selahiyetini takyit edemeyeceğine dair de ayrıca ahkâmı cami bulunmakta ve tarafeyn tebaasının yekdiğeri ülkesinde kavanin ve nizamâtı mahalliyeye tevfikân tebaai mahalliyeye bahş edilmemiş bulunan bilcümle mesaliki icra edebilecekleri tarafeyn şürekâtı ticariyesinin en ziyade mazharı müsaade millet muamelesine tabi tutulacakları tasrih edilmekle beraber işbu muamelenin tarafeyni akideynden hiçbir tarafından kendi tebaa ve

şirketleri için âkit diğer tebaa ve şirketlerine kendi tarafından bahşedilmiş olanlardan daha fazla hukuk ve menafii mütalebesine cevaz veremeyeceği husus da ayrıca dercedilmek suretiyle en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini hududu tayin ve tespit ve her iki tarafça tatbik olunacak muamelede tevazun husule gelmesi temin edilmektedir.

Ticaret ve seyrisefainden bahis ikinci fasla gelince :

İsveç Hükümetinin takip eylemekte bulunduğu siyaseti iktisadiye en ziyade mazharı müsaade millet muamelesine istinat eylemekte bulunması dolayısıyla hükümeti mezkûrece şimdiye kadar bilumum devletlerle yapılan ticaret mukavelemeleri esasatı mezkûreye tevfikân akdedilegelmekte bulunmuştur.

Fakat hükümeti mezkûre memleketeyn beyninde halen mevcut münasebatı dostanenin daha ziyade takviye ve tarsinine ve dolayısıyla münasebatı ticariye ve iktisadiyenin mümkün mertebe inkişafını temin etmek arzusu ile mütehasıs olarak Hükümetimizin konsolidasyon hakkındaki prensibini kabul ve bu suretle şimdiye kadar takip eylediği prensibe muhalif bir sisteme muvafakat etmekle iki memleket beyninde şayanı şükran bir surette inkişaf etmekte olan münasebatı iktisadiyeye hususi bir mahiyet atfeylemekte bulunduğunu fiilen isbat eylemiştir.

Mukavelemeye merbut (A) ve (B) listelerinde mezkûr olanlar da dahil olduğu halde tarafeyn müstahsalatı arzıye ve sinaiyesinin yekdiğeri ülkesinde gümrük rüsumu emsali tezyit veyahut resmi münzamlar hususunda üçüncü bir memleket müstahsalatı mümasesili hakkında halen mevcut veya atıyen ihdas edilecek olan muameleden daha az müsait bir muameleye tabi tutulmayacakları hususunda tarafeyn heyeti muhahasları mutabık kalmışlar ve diğer bilcümle mesaiyi iktisadiyeyi Finlandiya ve Almanya muahedenamelerindeki esasata tevfikân tanzim eylemişlerdir.

Mukavelemeye merbut (A) listesinin tetkikatından da müsteban buyurulacağı veçhile mezkûr listeye dahil olup İsveç'e senevi mühim miktarda ihraç edilmekte bulunan ve İsveç tarifesinde 0,50

kron gümrük resmine tabi tutulan en mühim ihracat eşyamızdan olan kuru incir ve üzümlerimiz için mezkûr resim 0,15 krona ve yine mezkûr tarifeye nazaran 0,50 kron gümrük resmi tediye eden fındık ve cevizlerimiz hakkında mezkûr resim 0,30 krona ve evvelce halılarımızdan tahsil edilmekte bulunan 8 kron gümrük resmi 6 krona tenzil edilmiş ve esasen muafiyeti rüsumiyeden istifade eylemekte bulunan debagatte müstamel mevaddı nebatiye dahi konsolide edilmek suretiyle marûlarz ihracat emtiamızın mukavelenamenin devamı meriyetince tenzilat ve muafiyeti rüsumiyeden istifadeleri temin kılınır.

Bu listeye mukabil İsveç'in başlıca ihracat emtiası (B) listesinde tadat edilerek bunlar hakkında Lozan emsali tezyidi aynen tespit kılınmış ve yalnız gaz ocakları hakkında emsali tezyit beşten dörde tenzil kılınmıştır.

Mukavelenamenin mevaddı sairesi diğer muahedenameler mevaddına tamamen müşabehet arz eylemekte olup tarafeyn akideyn canibinden hususatı ticariyede yekdiğerine bahşedilmiş bulunan en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini tarafeyn akideynin hudut ticaretini teshil maksadıyla ita eyledikleri ve eyleyecekleri müsaadata ve gümrük ittihadından mütevellit vecaibe İsveç Hükümetinin Danimarka veya Norveç'e veyahut her iki Hükümete bahşeylediği ve eyleyeceği müsaadatta Türkiye Hükümetiyle sabık Osmanlı İmparatorluğundan 1923 senesinde ayrılmış bulunan memleketler arasında halen mevcut veya atide ihdas edilebilecek menafi ve müsaadata şümülü olamayacağı dercedilmek suretiyle mezkûr muamelenin dairei sirayet ve şümülü tahdit edilmiş ve sefain hakkında ise milli sefaine tatbik edilen muamelenin aynen tatbiki taahhür olunmuştur. Lozan Ahitnamesine merbut ticaret mukavelenamesinin kariben hitama ereceğini nazarı itibara alan heyeti murahhasımız işbu mukavelename için sabit bir müddet kabul etmeyerek bunun tarafeyni akideynden biri veya diğeri canibinden feshi gününden itibaren üç ay vacibüttatbik olacağına dair vaz'ı ahkâm etmeye muvaffak olmak suretiyle Lozan Mukavelenamesi ticarisinin hitamı müddetinde Hükümetimizin bu hususta da tarife serbestisini iktisap eyleyebilmesini temin etmiştir.

Mukavelenameye merbut imza mazbatasında Türkiye Hükümetince Lozan Muahedenamesine tevfikân Lozan akitleri tebaasına emvali gayri menkulde hususunda tanınmış olan hukuku müktesebenin en ziyade mazharı müsaade millet kaydına istinaden İsveç Hükümeti tarafından talep edilemeyeceği tasrih

ve (B) listesinde mezkûr emsali tezyidin 24 Temmuz 1923 tarihli Lozan Ticaret Mukavelenamesinin ikinci maddesinde musarrâh kambiyo haddine nazaran tanzim edileceği de ayrıca ilave kılınmıştır. Tarafeyn münasebatı iktisadiyesinin vasi mikyasta inkişafına yardım eyleyeceği meczum olan işbu ticaret mukavelesi ahkâmı umumiyesiyle ve buna merbut (A) listesinde tadat edilen mühim ihracat eşyamız hakkında istihsal olunan tenzilatı rüsumiye ile elde eylemiş bulunduğumuz menafiden başka da heyeti murahhasımız İsveç ve Türkiye arasında vukubulan ihracat ve ithalat arasında muvazene tesis edilebilmesi için İsveç Hükümetince Türkiye'den senevi muayyen miktarda tütün mübayaa edileceğine dair ayrıca bir taahhütte bulunulmasını da mısırran talep eylemiş ise de İsveç tütün monopol idaresinin Hükümetle alakadar olmaması ve birtakım imtiyazat ve müsabatı mahsusayı haiz bulunması dolayısıyla İsveç Hükümetince muayyen miktarda tütün iştirasına dair hiç bir taahhüdü resmiye girilmesine imkânı kanuni bulunmadığı beyan edilmiş ve mütalaatı vakia hakikaten mutabık bulunmuş olduğundan İsveç Hükümetinin miktar zikretmeyerek elyevm İsveç monopol idaresini Türkiye'den mübayaa eylemekte bulunduğu senevi iki yüz bin kilo tütün miktarını külliyyetli bir surette tezyidine sarfı gayret eyleyeceğine dair resmi bir taahhütname alınmıştır.

Bu suretle İsveç monopol idaresi her sene memaliki saireden mübayaa edeceği tütün miktarı hakkında resmen bize malumat vermek mecburiyetinde bulunduğu hükümeti mezkûrenin vaki olan işbu taahhüdünden azami surette istifade edebilmekliğimiz mümkün ve Türkiye'den alınacak tütün miktarının yakın bir atide beş ile altı yüz bin kiloya iblağ edileceği kaviyen memuldür.

Türkiye ile İsveç Beyninde Münakit Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesi

Bir taraftan

Türkiye

Diğer taraftan

İsveç

Memleketeyn arasında teyemmünen cari olan revabıtı dostaneyi takviye etmek ve tebaalarının iki memlekette ikame ve şeraitini tanzim eylemek ve münasebatı ticariyelerini inkişat ettirmek arzusuyla mütehasis buldukları cihetle bu hususta mukavele akdine karar vermişler ve murahhasları olarak.

Türkiye Reiscumhuru Hazretleri

Gaziantep Mebusu ve sabık Ticaret Vekili Ali Cenani Beyefendiyi ve Tokat Mebusu sabık Hariciye

Vekâleti Müsteşarı Ali Şevki Beyefendiyi Haşmetlü İsveç Kralı Hazretleri.

İsveç'in Türkiye'deki fevkalade murahhası ve orta elçisi Mösyö (Z. O. Valenberg)'i tayin etmişler.

Ve müşarüleyhim usulüne muvafık bulunan sa-lahiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atideki ahkâmı kararlaştırmışlardır.

Birinci Fasıll

İkamet

Madde 1. — Tarafeyni akideynden herbirinin te-baası diğer taraf ülkesinde, orada meri ve kavanin ve nizamat kaydı altında, ikamet ve meksetmek, gidip gelmek ve seyrisefer eylemek ve kezalik bu ülkeyi serbestçe terketmek hakkına haiz olacaklardır.

Tarafeyn tebaası, meks ve ikamet dolayısıyla te-diye edecekleri rüsum ve tekalif hususunda en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden müstefit ola-caklardır.

Bununla beraber şurası mukarrerdir ki işbu ah-kâm, tarafeyni akideynden her birinin ahvali muay-yenede gerek adli bir hüküm mucibince, gerek Dev-letin dahili ve harici emniyetine yahut intizamı âmme-ye ve hassatan âmme veya zabıtai sıhhiye ve ahlaki-yeye müteallik esbaptan dolayı diğer taraf tebaasına memlekette meksetmek müsaadesini vermemek hak-kını asla takyit etmez.

Tarafeyni akideynden her biri muhacir kabulü hususunda tamamiyle serbesti hareketini muhafaza eyler.

Madde 2. — Tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde mevzuatı kanuniyei mü-teallikasında muayyen olan ahval müstesna olmak üzere her nev'i menkul ve gayrimenkul emvali mem-letetin kavanin ve nizamatına tevfiiki hareket ede-rek en ziyade mazharı müsaade millet tebaasıyla ay-nı şerait dairesinde, ihraz, tasarruf ve temlik etmek hakkını haiz olacaklardır.

Bunlar aynı şerait dairesinde bey, hibe, nakil, ev-lenme mukavelesi, vasiyet, bilavasiyet, veraset tari-kiyle veya diğer herhangi bir suretle emvali mezkûre-yi serbestçe tasarruf edebileceklerdir.

Bunlar; yukarıda zikrolunan ahvalin hiçbirinde, her ne nam altında olursa olsun tebaai mahalliye için tesis edilmiş veya edilecek olanlardan gayri ve-ya daha yüksek tekâlif veya rüsuma veya vergilere tabi tutulmayacaklardır.

Madde 3. — Tarafeyn akideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde, en ziyade mazharı mü-saade millet tebaasıyla aynı şerait dairesinde mem-

leketin kavanin ve nizamatına tevfiik hareket ederek, icrası tebaai mahalliye hasredilmemiş veya edilme-yecek olan her nev'i sınaat ve ticaret icra ve her-hangi hurfet ve mesleğe sülük etmek hakkını haiz olacaklardır.

Madde 4. — Tarafeyni akideynden her birinin tebaası diğerinin ülkesinde şahısları, malları hukuk ve menafileri cihetiyle ve kezalik her nev'i ticaret sınaat, hurfet veyahut mesleki icra etmek itibariyle tebaai mahalliye tarh edilenlerden gayri veya da-ha yüksek hiçbir mükellefiyete resme veyahut bila-vasıta vergiye tabi tutulmayacaklardır.

Bu tebaa faaliyetleriyle veya miras yahut vaziyet veya sair herhangi bir vasıtai kanuniye ile iktisab etmiş olacakları emvali, memlekette cari ahkâmı ka-nuniye kaydı altında serbestçe ihraz etmek hakkına hassaten malik olacaklar ve bu hususta, ecnebi olmak itibariyle, tebaai mahalliyein te-diye edecekleri mik-tardan daha yüksek vergi; harç ve aidatlara tabi tu-tulmayacaklardır.

Madde 5. — Tarafeyni akideynden her birinin tebaası, diğerinin ülkesinde orduda, donanmada, ha-vai kuvvetlerde, milli muhafız veya milis kıtaatında her türlü hizmeti askeriye ve kezalik hizmeti as-keriye yerine kaim her türlü mecburiyet ve mükel-lefiyetten müstesna tutulacaklardır.

Bu tebaa her güne mecburi istikrazdan müstesna olacaklardır.

Bunlar ancak tebaai mahalliye için muayyen olan derece ve şerait dairesinde askeri tekâlip ve istim-valata tabi tutulacaklardır.

Madde 6. — Tarafeyni akideynden birinin tebaa-sının emvali diğer taraf ülkesinde ancak kanunen muayyen menafii umumiye müteallik esbaptan do-layı ve muhik tazminat mukabilinde istimlak edile-bilecektir. Evvel. be evvel ilan yapılmadıkça ve ev-velce tazminat te-diye veyahut icabı veçhile depozito edilmedikçe hiçbir istimlak muamelesi vaki olama-yacaktır.

Madde 7. — Tarafeyni akideynden her birinin tebaası, diğer taraf ülkesinde şahıs ve mallarının hi-maye kanuniye ve adliyesine müteallik kâffei husu-satta aynıyle tebaai mahalliye edilen muamelede müstefit olacaklardır.

Binaenaleyh mahkemelere serbestçe ve kolayca müracaat ve tebaai mahalliye ait şerait dairesinde ikamei dava ve defi dava edebileceklerdir. Masarifi muhakemeyi müemmen kefalet akçasına ve meccani müzahareti adliye müteallik usuller salifüzzikir ah-kâmdan müstesna olacak ve bu meseleler tarafeyn

arasında bilahara akdedilecek bir hususi itilaf ile hal ve fasl edilecektir.

Madde 8. — Merkez idareleri tarafeyni akideynden birinin ülkesinde bulunup kanunen teşekkül etmiş olan sımai, mali, muvasalat, nakliyat, ve sigorta şirketleri de dahil olmak üzere anonim şirketleri ile sair iktisadi şirketler diğer taraf ülkesinde tanınacaklar ve binaenaleyh bu ülkede ikamei dava ve def'i dava edebileceklerdir. Bu şirketler diğer âkit tarafın ülkesinde icrayı faaliyet etmek hakkına müteallik olarak bu hususta en ziyade mazharı müsaade millete mensup mümasil şirketler için kabul edilen ve edilecek olan kâffei hukuk ve imtiyazattan müstefit olacaklardır.

Mezkûr şirketler en ziyade mazharı müsaade millete mensup mümasil şirketlerden daha yüksek vergi, resim yahut tekliflere tabi tutulmayacaklardır.

Bu maddede istihdaf edilen şirketlere sair bütün ahvalde en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi tatbik olunacaktır.

Madde 9. — Şurası mukarrerdir ki, tarafeyni akideynden hiçbiri kendi tebaa ve şirketleri için diğer âkit tarafın tebaa ve şirketlerine kendisi tarafından bahşedilmiş olanlardan gayri veya daha vasi hukuku talep ve iddia etmek hususunda; işbu fasılda mün-deriç en ziyade mazharı müsaade millet kaydından istifadeye kalkışamayacaktır.

İkinci Fasıl

Ticaretî Seyrüsefain

Madde 10. — Türkiye'den neşet edip bu muahedenameye mülhak (A) listesinde tadat edilen mahsulatı arziye ve müstahsalatı sinaiye, İsveç'e ithallerinde, bütün emsali tezyit ve munzam resimler dahil olduğu halde, mezkûr (A) listesinde tespit edilenlerden gayri veya daha yüksek rüsumata tabi tutulmayacaktır, İsveç'ten neşet edip bu muahedenameye mülhak (B) listesinde tadat edilen mahsulatı arziye ve müstahsalatı sinaiye, Türkiye'ye ithallerinde bütün emsali tezyit ve munzam resimler dahil olduğu halde mezkûr (B) listesinde tespit edilenlerden gayri veya daha yüksek rüsumat tadil tutulmayacaktır.

Madde 11. — A ve B listesinde tadat edilenler dahil olduğu halde memleketeynden birinden neşet eden mahsulatı arziye ve müstahsalatı sinaiye, diğer memlekete ithallerinde gerek gümrük rüsumu ve emsali tezyit veyahut resmi munzamlar hususunda gerek herhangi bir noktâ nazardan üçüncü bir memleket müstahsalatı mümasesi hakkında halen kabul edilmiş veya atide kabul edilecek olan muameleden

daha az müsait bir muameleye hiçbir takdirde tabi tutulmayacaktır.

Madde 12. — Tarafeyni akideynden birinin ülkesinden diğerinin ülkesine gönderilecek olan müstahselat en ziyade mazharı müsaade millet ülkesine gönderilen müstahselatı mümasesiye tatbik edilen veya edilecek olanlardan gayri veya daha yüksek rüsum tekâlîfe tabi tutulmayacaktır.

Üçüncü bir Devletle müsavi muamele görmek hususu, ithalat ve ihracat rüsumunun tarzı istiyfasına, emtianın gümrük antrepolarına vazına gümrük teklifat ve merasimine, ithal ve ihraç edilen veya transit halinde geçirilen emtianın göreceği muamele ile sureti ifasına dahi şamildir.

Madde 13. — Tarafeyni akideynden birinin ülkesinden neşet eden bilcümle mahsulatı arziye ve müstahselatı sinaiye diğer taraf ülkesinde, her ne mahiyette olursa olsun, rüsumu dahiliyeye müteallik hususatta bir üçüncü memleketin mümasil mahsulat ve müstahselatı için kabul olunan muameleden aynı ile istifade edecektir.

Madde 14. — Tarafeyni akideynden her biri, ithal edilen emtianın menşe memleketini tespit için, bu emtianın mezkûr memleket mahsulatı arziye ve müstahselatı sinaiyesinden bulunduğunu veyahut orada uğradığı tahavvülat hasabiyle olveçhile telâkki edilmek lazım geldiğini mübeyyin bir menşe şahadetnamesi ibrazını talep edebilecektir.

Menşe şahadetnameleri ya Ticaret veya Ziraat Vekâlet veya Nezaretleri, yahut salâhiyettar rüsumat idare ve ticaret odaları, ya mürselüileyh memleketin kabul edeceği herhangi bir diğer makam veya heyet tarafından ita olunacaktır.

Mürselüileyh memleket hükümeti menşe şahadetnamelerinin kendi mümessili siyasisi veya şehbenderisi tarafından tasdikini talep etmek hakkını haiz olacaktır.

Mürselüileyh makamâtı resmiyesi menşe şahadetnamelerinin Fransızca tercümesi talep edilebilecektir.

Bu mahiyeti ticariyeyi haiz irsalattan bulunduğu mürselüileyh memleketin kanaat hasıl eylememesi şartıyla posta menşe şahadetnamesinden muaf tutulacaktır.

Madde 15. — Tarafeyni akideynden biri canibinden diğer taraf ülkesinden neşet eden veya oraya irsal edilecek olan herhangi bir emtianın ihracat ve ithalatına müteallik olarak hiçbir memnuiyet ve tezyit, diğer herhangi bir memlekette neşet eden veyahut oraya gönderilecek olan mümasil emtia hak-

kinda, eğer böyle emtia mevcut ise aynı şerait tahtında tatbik edilmediği takdirde, ipka veya ihdas edilmeyecektir.

Bununla beraber emniyeti âmme, emniyeti Devlet yahut sıhhati umumiye mülâhazalarıyla, yahut hayvanat hastalıklarına yahut faydalı nebatatın istihsalatı seyyiesine yahut ziyana karşı vaki tedbirler ile yahut bir devlet inhisarına mevzu teşkil eden emtiaya müteallik hususattan dolayı ihdas edilmiş veya edilecek olan memnuiyetler ve takyitler bu madde ahkâmına münafi addedilmeyecektir.

Madde 16. — Tarafeyni akideyn kendi ülkeleri üzerinde, eşhasın, yolcu ağırlıklarının her nev'i emtianın, irsalatın, sefainin, merakibin, şimendifer vagonlarının vesair ve vesaiti nakliyenin transitine müteallik bir cümle hususatta yekdiğerine en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini müteakabilem temin ederler.

Madde 17. — Eşhasın, yolcu ağırlıklarının ve emtianın şimendifer vasıtasıyla nakli hususunda tarafeyni akideyn sevkiyat, nakliye ücretleri ve nakliyata müteallik rüsumu umumiyyeye müteallik keyfiyetlerde yekdiğerine en ziyade mazharı müsaade millet muamelesini temin ederler.

Madde 18. — Tarafeyni akideynden birinin tüccar memurları tarafı diğer ülkesinde faaliyetlerine ve bilhassa numuneler için bahsedilen teshilatı rüsumiyyeye müteallik bilcümle hususatta en ziyade mazharı müsaade milletin tüccar memurlarına yapılan muameleden aynen müstefit olacaklardır.

Madde 19. — İsveç merakibi bahriyesi ve hamuleleri Türkiye'de ve Türk merakibi bahriyesi ve hamuleleri İsveç'te mezkûr merakibi bahriyenin mahalli hareket ve azimetleri neresi olursa olsun, hamulelerinin de mevrit ve mahreci neresi bulunursa bulunsun milli sefain ve merakib ile hamulelerinin gördüğü muameleden aynen müstefit olacaklardır.

İşbu madde ahkâmı kabotaja, kılavuzluk, römorkörcülük yapmak vesair liman hidematına, saydı mahiye ve ne de memleketeşinden biri veya diğerinde milli saydı mahi mahsulatı için kabul edilmiş veya kabul edilecek olan imtiyazatı mahsusaya şamil bulunmayacaktır.

Madde 20. — Her iki tarafça merakibi bahriyenin tabiiyeti her memleketin kavanin ve nizamatına tevfiikan müteakabilen, akıt devletlerin salahiyattar makamları tarafından bu hususta verilen vesaik ve şahadetnamelere göre tanınacaktır.

Tarafeyni akideynden biri canibinden ita edilen hacmi istiabi şahadetnameleriyle hacmi istiabiye mü-

tedair sair vesaik iki tarafı âkit arasında akdedilmiş veya edilecek itilafatı mahsusaya tevfiikan diğer tarafça tanınacaktır.

Madde 21. — Tarafeyni akideynden birinin sancağını hamil olup diğer tarafa ait bir limana mahza hamulelerini itmam veya bunlardan bir kısmını ihraç etmek maksadıyla dahil olan merakibi bahriye o tarafın kavanin ve nizamatına tevfiiki hareket ederek zaten yalnız milli seyrisefain hakkında tesbit edilmiş olan en aşağı miktarda istiyfa olunabilecek muhafaza harçlarından gayri bir güne harç veya ücret tesviyesine mecbur tutulmaksızın hamulelerinin diğer bir limana veya bir memlekete girecek olan kısmını gemi dahilinde hıfz ve bunları tekrar ihraç edebileceklerdir.

Madde 22. — Tarafeyni akideynden birine mensup bir sefine diğer taraf sahillerinde karaya oturur veya gark olur ise sefine ve hamulesi işbu memleket kavanin ve nizamatının mümasil ahvalde sefaini milliyeye bahşeylediği müsaadat ve muafiyattan aynıyla müstefit olacaktır. Gerek geminin kaptanı ve mürettebatı için gerek gemi ve hamulesi için aynı ile tebaai mahalliyeye tatbik edilecek derecede muavenet ve müzaheret gösterilecektir.

Tahlisiye hakkına müteallik hususatta, tahlisin vukubulduğu memleket kanunu tatbik olunacaktır. Bundan başka tarafeyni akideynden karaya oturmuş veya gark olmuş bir sefinden tahlis edilen eşyanın, istihlaki dahiliye tahsis edilmiş bulunmadıkça, hiçbir gümrük resmine tabi tutulmayacağını kabul ederler.

Madde 23. — Bu mukavelenin hükümleri en ziyade mazharı müsaade millet muamelesi müteakabilen teminini derpiş ettiği mertebede hususatı atiyeye tatbik edilmeyecektir.

A) Tarafeyni akideynden biri canibinden, hudut ticaretini teshil maksadıyla, hemhudut devletlere umumiyyet itibariyle her huduttan itibaren on beş kilometreyi tecavüz etmeyecek bir saha derununda bahşedilmiş veya bilahara edilebilecek olan müsaadatı mahsusaya;

S) Aynı müsaadat başka hiçbir devlete bahşedilmiş olmadıkça İsveç Hükümeti tarafından Danimarka'ya veya Norveç'e veyahut mezkûr iki memlekete bahşedilmiş veya edilebilecek olan müsaadata;

D) Aynı menafii ve müsaadat başka hiçbir devlete bahşedilmiş olmadıkça, gümrük tarifeleri hususunda ve umumi bir tarzda diğer hususatı ticariyede Türkiye ile 1923 senesinde Osmanlı İmparator-

luğundan ayrılmış olan memleketler arasında mevcut veya ihdas edilecek menafii ve müsaadati mahsusaya.

Madde 24. — İşbu Mukavelename tarafeyn Mecalisi Teşrihisince tasvip edildikten sonra her iki Tarafça tasdik edilecek ve tasdiknamelerin teatisi sürati mümkününe ile Stokholm'da yapılacaktır.

İşbu Muahedename tasdiknamelerin teatisinden otuz gün sonra meriyete girecek ve tarafeyni akideynden biri veya diğeri canibinden feshi gününden itibaren üç ay müddetle vacibüttatbik kalacaktır.

Tasdiklan ilimkeal murahhaslar işbu Mukavelenameyi imza ve tahtim etmişlerdir.

4 Şubat 1928 tarihinde Ankara'da iki nüsha olarak tanzim edilmiştir.

Ali Cenani   Ali Şevki   Z. O. Valenberg

İmza Mazbatası

Tarafeyni akideyn işbu Mukavelenamenin imzası esnasında ahkâmı atıyeyi kararlaştırmışlardır.

3 ncü maddeye müteferriian

İşbu Mukavelenamenin üçüncü maddesinden mütevellit en ziyade mazharı müsaade millet muamelesinden istifade keyfiyetinin Türkiye Hükümeti tarafından 24 Temmuz 1923 tarihinde Lozan'da akdedilen İkamet Mukavelenamesi dördüncü maddesine tevfiikan mezkûr Mukaveleye vaziiülizma devletler tebaasına karşı tanınmış bulunan hukuku mük-

tesebeye müteallik hususatta İsveç tebaası lehine talep edilemeyeceğini İsveç murahhası Hükümeti metbuası namına beyan eder.

4 ncü maddeye müteferriian

Tarafeyni akideyn tekâlif hususunda milli muameleye nail olmak hususu imtiyazat ve hukuku mahsusaya için tediyesi icap eden rüsuma müteallik 23 Teşrinievvel 1908 tarihli ve ecanibin ve memaliki ecnebiyede mukim İsveç tebaasının İsveç'te umumi temsiller vermek... ilh. Veyahut bu temsillere muavenet etmek hakkına mütedair 31 Kânunuevvel 1923 tarihli İsveç emirnamelerinin Türk tebaasına tatbikine mani teşkil etmez. Mâhaza Türk tebaası maruzkır emirnamelerin tatbiki hususunda en ziyade mazharı müsaade millet tebaası muamelesinin aynından müstefit olacaklardır.

10 ncü maddeye müteferriian

Tarafeyni akideyn işbu Mukaveleye mülhak (B) listesinde mezkûr emsali tezyidin 24 Temmuz 1923 tarihinde imza edilmiş olan Ticaret Mukavelenamesiyle ikinci maddesinde musarrah kanbiyo haddine nazaran tanzimi hususunda mutabık kalmışlardır. 4 emsali tezyidinin tanzimi, 5 emsali tezyidinin tanzimi şeraitine tabi olacaklardır.

İşbu mazbata mukavelei hazıranın cüzi mütemimimini teşkil edecek ve bunun meriyete vazından itibaren kuvvei tatbikiyeyi haiz olacaktır.

Ali Cenani   Ali Şevki   Z. O. Valenberg

(A) LÂHİKASI

İsveç tarife numarası •	Esami Eşya.	Beher kilogram için İsveç kronu üzerinde istiyfa olunacak Rûsum
109 B den	Kuru incir	0,15
110 A	Kuru üzüm	0,15
112 den	Ceviz ve fındık	1,30
115 den	Şam fıstığı	0,50
395	Tulen beher metresinde 250 dökümden fazla olan dökümlü halı	6
1242	Debagat için mevaddı nebatiye ile mevaddı dibagiye hülâsası	Serbest

(B) LÂHİKASI

Türk tarife numarası	Esamiî eşya	Yüz kilogram için kuruş olarak istiyfa olunacak müsüm
235 den	Sargılık kâğıt, kırmalı, kırmaz ve katranlı kâğıt	5 X 70
259	Lastik kütaperkadan kalış ve potin ve çizme	5 X 525
435 den	Demir veya çelik çivi ve karfiçe	
S.	Nal çivisi	5 X 90
445 den	Et makinesi	
A	Adisi	5 X 100
B	Sırlı ve galvanizli	5 X 160
464 den	Gazocağı ve lehim lambası :	
A	Ham, lekesez ve perdahsız	5 X 400
B	Mükemmel lake, perdahlı, humuz veya nikel yıldızlı	4 X 175

Türkiye - İsveç Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesi Kanun Lâihâsıdır.

1. — Türkiye ve İsveç Hükümetinin selâhiyet-tar murahhasları beyninde Ankara'da 4 Şubat 1928 tarihinde akd ve imza edilmiş bulunan Ticaret ve Seyrisefain Mukavelenamesi tasdik kılınmıştır.

2. — İşbu Kanunun tatbiki ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

	13 Mayıs 1928
Başvekil	Adliye Vekili
İsmet	Mahmut Esat
Müdafaai Millîye Vekili	Dahiliye Vekili
Mustafa Abdülhalik	Şükrü Kaya
Hariciye Vekili	Maliye Vekili
Doktor Tevfik Rüştü	Şükrü Saraçoğlu
Maarif Vekili	Nafia Vekili
Mustafa Necati	Behiç
İktisat Vekili	Sihhiye ve Muaveneti
Mustafa Rahmi	İçtimaiye Vekili
	Doktor Refik

TBMM

Hariciye Encümeni

11. 12. 1928

Riyaseti Celileye

Türkiye ve İsveç hükümetlerinin selâhiyetli murahhasları arasında Ankara'da 4 Şubat 1928 tarihinde yapılmış imza edilmiş olan Ticaret ve Seyrisefain

Mukavelenamesinin, mümasillerine mutabık olduğu görülmüş ve iktisadî cihetleri tetkik edilmek üzere bermucibi havale, İktisat Encümenine takdim olunmuştur.

Reis	Mazbata Muharriri
Saffet Ziya	
Kâtip	Aza
Edirne	
Zeki Mesut	
Aza	Aza
Kütahya	
Nuri	
Aza	Aza
	Bursa
	Münir
Aza	Aza
Samsun	Kocaali
S. Şevket	İ. Süreyya
Aza	Aza
Sivas	
Necmeddin Sadık	
Aza	Aza

TBMM

İktisat Encümeni

2. 1. 1929

Karar No. : 6

Esas No. : 1/236

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyetiyle İsveç Hükümeti arasında 1928 senesi Şubatının 4 ncü günü Ankara'da akd ve imza olunan Ticaret ve Seyrisefain Muahedesinin tasdiki hakkındaki kanun lâihâsı ve merbutatiyle Hariciye Encümeni mazbatasına Hükümet namına tetkiki mukavelât heyeti reisi beyin huzurunda Encümenimizce müzakere ve tetkik edilmiş ve aynen kabul olunmuştur.

Mukavelenamenin 6 ncı maddesinde (evvel be evvel ilân yapılmadıkça ve evvelce tazminat tediyeye yahut icabı veçhile dipozito edilmedikçe hiç bir istimlâk muamelesi vakı olmayacaktır) denilmektedir. Filhakika esas itibariyle evvelce ilân ve bedeli istimlâk peşin olarak verilmedikçe istimlâk yapılmamak mutat ise de beyneddüvel mukavelatta bu kuyudun mevcudiyeti devletin İstimlâk Kanunu vaz'ı hususundaki ihtiyarını takyide müncer ve hatta bazı ahvalde tebaa hakkında tatbik edilen istimlâklar ecnebi tebaası emlâki hakkında tatbik olunmamak gibi netayice müntehi olabileceğinden işbu formülün team-

müm etmesi muvafık olacağı düşünölmüştür. Nitekim Devlet Demiryolları hakkında yapılacak istimlâkta mer'î kanun mucibince ilân esası bertaraf edilmiş olduğundan işbu mukavelenamenin (6) ncı maddesi müfadinâ göre şayet lüzum göröülürse İsvaç tebaası hakkında Devlet Demiryolları hakkındaki İstimlâk Kanununun tatbik olunmaması lâzım gelecektir.

Diğer taraftan işbu mukavelenamenin 24 ncü maddesinde : (İşbu mukavelename tarafeyn mecalisi teşriiyelerince tasvîp edildikten sonra her iki tarafca tasdik edilecek..) denilmiş ise de Teşkilâtı Esasiye Kanununun (26) ncı maddesi mucibince Devletlerle yapılan mukavelatin tetkik ve tasdiki Meclisin kabul etmesiyle tamam olup tasdike muhtaç olmadığından marûlarz 24 ncü maddenin İsvaç Meclisi Teşriiyesince tasvîp ve İsvaç Hükümetince tasdik manasında fazla bir şey ifade etmediği düşünölmüştür.

Mukavelenamenin tasdikine müteallik olan kanun lâyihasının zamanı mer'iyeti tespit edilmediğinden aletumum kanunların mer'iyeti hakkındaki ahkâma tabi kalmaması için neşri tarihinden itibaren mer'î olacağı hakkında bir madde ilave edilerek Heyeti Umumiyeye arz ve takdim olunur.

İktisat Encümeni Reisi	Mazbata Muharriri
Burdur	Mardin
Mustafa Şeref	Ali Rıza
Kâtip	Aza
Zonguldak	Adana
Hüsnü	
Aza	Aza
Afyonkarahisar	Çorum

Aza	Aza
Denizli	Konya
	A. Hamdi
Aza	Aza
Edirne	Eskişehir
	Emin
Aza	Aza
İstanbul	İstanbul
Aza	Aza
İstanbul	İzmir
A. Hamdi	
Aza	Aza
Konya	Sinop
	Yusuf Kemal
Aza	Aza
Manisa	Manisa
M. Kâni	Yaşar
Aza	Aza
Maraş	Mardin
Nurettin	
Aza	Aza
Mersin	Rize
Hakkı	
Aza	Aza
Trabzon	Yozgat

Aza
Ş. Karahisar
İsmail

İktisat Encümeninin Tadili

Birinci Madde — Aynen kabul edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu Kanun neşri tarihinden mu-teberdir.

Üçüncü Madde — İkinci madde aynen kabul edilmiştir.

